

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft

ons kenmerk

datum

Ledenraadpleging

ECSD/U201600712

29 april 2016

Uitwerkingsakkoord Verhoogde
Asielinstroom

Lbr. 16/024

Samenvatting

Op 28 april jl. hebben het kabinet en de VNG een onderhandelaarsakkoord Uitwerking Verhoogde Asielinstroom gesloten.

Als bijlage ontvangt u de integrale tekst van het onderhandelaarsakkoord. Zoals eerder aangekondigd, houden we over dit onderhandelaarsakkoord een ledenraadpleging. Het VNG-bestuur legt het akkoord met een positief advies aan u voor.

Informatiebijeenkomst

Op woensdag 18 mei zullen wij een informatiebijeenkomst beleggen waar u vragen kunt stellen over het akkoord en waar u een nadere toelichting krijgt op de verschillende onderdelen van het akkoord.

De informatiebijeenkomst vindt plaats in het NBC Congressentrum in Nieuwegein (Blokhoef 1). De avond start om 19:00 uur, inloop vanaf 18:30 uur.

Reactietermijn ledenraadpleging

De leden kunnen reageren op de ledenraadpleging tot en met 1 juni a.s. Het gaat in de ledenraadpleging om een gewogen stemming. Op basis van de uitkomsten van de ledenraadpleging neemt het VNG-bestuur op 6 juni a.s. een definitief besluit over het uitwerkingsakkoord.

Deze ledenraadpleging is elektronisch. De gemeentesecretaris ontvangt bij deze brief een link naar het reactieformulier. Na *invulling* kan de gemeentesecretaris het formulier digitaal naar de VNG sturen.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n) 1
betreft Ledenraadpleging Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom	ons kenmerk ECSD/U201600712 Lbr.16/024	datum 29 april 2016

Geacht college en gemeenteraad,

Op 28 april jl. hebben het kabinet en de VNG een uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom gesloten. Als bijlage ontvangt u de integrale tekst van het akkoord. Zoals eerder aangekondigd, houden we over dit onderhandelaarsakkoord een ledenraadpleging. Het VNG-bestuur legt het akkoord met een positief advies aan u voor.

Informatiebijeenkomst

Op woensdag 18 mei zullen wij een informatiebijeenkomst beleggen waar u vragen kunt stellen over het akkoord en waar u een nadere toelichting krijgt op de verschillende onderdelen van het akkoord.

De informatiebijeenkomst vindt plaats in het NBC Congrescentrum in Nieuwegein (Blokhoeve 1).

De avond start om 19:00 uur, inloop vanaf 18:30 uur.

Reactietermijn ledenraadpleging

De leden kunnen reageren op de ledenraadpleging tot en met 1 juni a.s. Het gaat in de ledenraadpleging om een gewogen stemming. Op basis van de uitkomsten van de ledenraadpleging neemt het VNG-bestuur op 6 juni a.s. een definitief besluit over het uitwerkingsakkoord.

Deze ledenraadpleging is elektronisch. De gemeentesecretaris ontvangt bij deze brief een link naar het reactieformulier. Na invulling kan de gemeentesecretaris het formulier digitaal naar de VNG sturen.

Hoofdpijnen uit het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom

De VNG heeft met het kabinet afspraken gemaakt over de uitwerking van het bestuursakkoord dat in december 2015 tussen partijen is gesloten. De afspraken in dit uitwerkingsakkoord gaan met name over de financiële gevolgen van de extra toename van vergunninghouders in de gemeenten.

De VNG en het kabinet willen met deze afspraken de integratie en participatie van vergunninghouders bevorderen, door in te zetten op onderwijs, werk en gezondheidsbevordering. De afspraken zijn er op gericht dat vergunninghouders zo snel mogelijk zelfstandig en volwaardig en gezond meedoen, werken of naar school gaan en in de maatschappij hun bijdrage leveren aan de Nederlandse samenleving. "Blijven is meedoen." Het plaatsen van vergunninghouders in de gemeenten brengt op tal van terreinen kosten met zich mee. Die kosten worden nu vergoed aan de gemeenten.

Het budget: € 500 mln.

Het Rijk heeft als gevolg van de verhoogde instroom van asielzoekers in 2015 en 2016 extra kosten moeten maken voor de jaren 2015 t/m 2017. Het kabinet heeft besloten deze extra kosten zo onder te brengen in de Rijksbegroting dat ze meetellen in de groei van het gemeentefonds. Als gevolg hiervan komen er voor de gemeenten via het gemeentefondsaccres extra middelen beschikbaar. Voor 2015 tot en met 2017 gaat het om totaal **€ 353 miljoen** (2015: € 178 mln. 2016: 90 mln. 2017: 85 mln.)

Aanvullend daarop stelt het Rijk aan gemeenten voor 2016 en 2017 in totaal **€ 140 miljoen** additioneel beschikbaar, zodat gemeenten maximaal kunnen inzetten op de integratie en participatie van vergunninghouders (€ 140 mln. uitvoering Participatiewet). Tenslotte wordt ook **€ 7 mln.** beschikbaar gesteld voor een impuls en een tool-kit lokale gezondheidsbevordering en preventie. Dit maakt samen € 500 mln.

Bij de septembercirculaire 2015 is reeds € 108 mln. van de €353 mln. uitgekeerd aan de gemeenten. Het resterende deel, € 245 mln. wordt in een aparte uitkering ondergebracht en onder gemeenten verdeeld naar rato van het aantal statushouders dat een gemeente huisvest. Hiermee volgt het geld de statushouder.

Aan de besteding van het geld worden geen voorwaarden gesteld en gelden de regels van het gemeentefonds. Ook de € 140 mln. aan participatiebudget wordt verdeeld via de methodiek 'geld volgt statushouder'.

Hoofdpunten uit het akkoord

Werk en integratie

Door SZW is een Task-force werk en integratie ingesteld. Hierin zijn onder andere VNG, sociale partners, werkgeversbonden en vluchtelingenorganisaties vertegenwoordigd. In deze Task-force wordt vóór de zomer een systematiek ontwikkeld om in een vroeg stadium van de asielopvang de benodigde informatie over o.a. de competenties, diploma's, werkervaring en taalvaardigheid van vergunninghouders in kaart te brengen, met het oog op toeleiding naar onderwijs en werk (screening). Door bij de koppeling van vergunninghouder aan de gemeente rekening te houden met het arbeidspotentieel (matching) van de vergunninghouder kunnen vergunninghouders sneller aan het werk komen.

Om te zorgen voor een hoger taal- en integratieniveau bij instroom in de gemeente, wordt de voorinburgering in het AZC uitgebreid. Dit resulteert in een intensivering van taalonderwijs en meer aandacht voor de oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt.

Een vlotte inburgering bevordert de integratie van vergunninghouders. Vergunninghouders blijven zelf verantwoordelijk voor hun inburgeringsproces, maar gemeenten gaan, in het verlengde van de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtigen, de ondersteuning bij het inburgerings- en integratietraject op elkaar afstemmen zodat een meer integrale en effectieve aanpak mogelijk wordt.

In mei 2016 wordt de nieuwe aanvraagronde van het ESF-programma opengesteld. Het gaat om projecten ten behoeve van re-integratie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, met een looptijd van maximaal twee jaar. Het budget bedraagt 116 miljoen euro. De centrumgemeenten van de 35 arbeidsmarktregio's zijn aanvrager. Deze openstelling biedt extra financiële ruimte aan (centrum)gemeenten om vluchtelingen met een status te ondersteunen bij hun arbeidstoeleiding (inclusief taal).

In het Bestuursakkoord van 27 november jl. is afgesproken het budget voor maatschappelijke begeleiding te verhogen van € 1000 naar € 2370 per inburgeringsplichtige vergunninghouder in 2016 en 2017. Deze tijdelijke verhoging van het budget wordt door het kabinet nu structureel gemaakt en zal ook gelden vanaf 2018 en verder.

Toenemend beroep op bijstand

Bij de vaststelling van het macrobudget aan bijstandsuitkeringen is in 2016 geen rekening gehouden met nieuwe instroom van vluchtelingen. Daarom zijn hier aanvullende afspraken over gemaakt. In het bestuursakkoord van december 2015 is hierover afgesproken dat gemeenten vooraf in plaats van achteraf een tegemoetkoming ontvangen. Hiervoor is voor 2016 € 50 mln. vastgelegd. De afspraak is nu uitgebreid; deze tegemoetkoming is een open einde regeling, met een verwacht beslag van € 85 mln. in 2016. Voor de nieuwe instroom van statushouders in 2017 geldt dezelfde afspraak, met een verwacht beslag van € 90 mln.

Ook over de verrekening van de tegemoetkoming zijn afspraken gemaakt. Want de uitstroom van statushouders uit de bijstand wordt nu en in de toekomst niet meegenomen in de CPB-rekenregel over de volumeontwikkeling (conjunctuur) of in de SZW-bijstellingen over de volumeontwikkeling (Rijksbeleid). Daarom is afgesproken dat er verrekend wordt tussen 2018-2025 in acht gelijke delen. Op die manier wordt de verrekening gespreid, beter aansluitend bij de verwachte uitstroom van statushouders uit de bijstand.

Onderwijs

Er komt een tijdelijke regeling voor de bekostiging van huisvesting voor voortgezet onderwijs die bestemd is voor leerlingen die zonder verblijfsstatus in kortdurende COA-opvang verblijven. Deze treedt zo spoedig mogelijk in en werkt met terugwerkende kracht per augustus 2015 en eindigt per 1 augustus 2017.

Om de kwaliteit van de schakel- en taalklassen te borgen en eventuele knelpunten weg te nemen in het organiseren van deze klassen, wordt een bestuurlijke overlegtafel ingericht met OCW, VNG, PO Raad en VO Raad.

In het Overhedenoverleg van 28 april, waar dit uitwerkingsakkoord door de VNG en het kabinet is getekend, hebben wij aangegeven dat de VNG graag duidelijke afspraken wil maken met het Rijk en de onderwijssector over de bekostiging van de schakel- en taalklassen. Het is nu nog onduidelijk in hoeverre scholen in staat zijn om deze voorzieningen aan te bieden.

Gezondheid en preventie

Vluchtelingenkinderen en –gezinnen hebben vaak een periode gekend waarin weinig tot geen aandacht was voor (preventieve) gezondheid. Er zal vanuit de JGZ een inhaalslag nodig zijn, zodat deze groepen snel in beeld zijn om verdere problemen te kunnen voorkomen.

Asielzoekerskinderen in de reguliere opvanglocaties krijgen in principe Jeugdgezondheidszorg (JGZ) aangeboden. Hier wordt het volledige JGZ-pakket en inhaalvaccinaties aan kinderen van 0-19 jaar aangeboden en worden alle kinderen binnen zes weken gezien door de JGZ.

Jeugdhulp

Het rijk en gemeenten onderstrepen het belang van een outreachende aanpak, onder andere vanuit de wijkteams, ten behoeve van asielzoekerskinderen. Samenwerking met de JGZ, die immers alle kinderen ziet en inzet op preventie en vroegsignalering (ook van psychosociale en opvoedproblematiek) kan de effectiviteit verder vergroten.

Alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV's)

Er wordt een gezamenlijk protocol ontwikkeld door Nidos en VNG om de goede overdracht van de AMV's die worden begeleid door Nidos te borgen, de benodigde informatie te delen over wie welke begeleiding nodig heeft, en gemeenten handelingsperspectief te bieden hoe begeleiding aan te bieden aan diegenen die dat nodig hebben.

Huisvesting statushouders

Op basis van de informatie vanuit onder meer de regionale regietafels, het Platform Opnieuw Thuis en het OTAV bespreekt de landelijke regietafel van 12 mei a.s. de stand van zaken met het oog op de evaluatie van de in het bestuursakkoord geïntroduceerde maatregelen.

In het Overhedenoverleg van 28 april hebben wij nogmaals indringend de aandacht gevraagd voor de huisvesting van statushouders. In het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom van eind vorig jaar is door het kabinet en gemeenten het belang van een snelle doorstroom van vergunninghouders uit de asielzoekerscentra naar huisvesting in gemeenten benadrukt. Als overbrugging van AZC naar reguliere huisvesting zijn er twee regelingen in werking getreden; het gemeentelijk versnellingsarrangement (GVA) en de subsidieregeling huisvestingsvoorziening.

Het oogmerk van de GVA is om zo spoedig mogelijk 10.000 vergunninghouders tijdelijk in de gemeenten te huisvesten. We constateren echter dat er door gemeenten weinig gebruik gemaakt wordt.

Dat is jammer, omdat daarmee vergunninghouders langer in de AZC's of noodopvang moeten blijven zitten. Die vergunninghouders kunnen nog niet 'meedoen' en het kost het COA ook veel inzet en budget.

Wij willen met het rijk daarom in de regietafel van 12 mei a.s. in gesprek gaan over opties ter verbetering van in ieder geval de GVA-regeling (binnen de daarvoor gestelde budgettaire kaders).

Wijziging van de Huisvestingswet 2014 inzake de huisvesting van vergunninghouders

En marge van het Uitwerkingsakkoord speelde de discussie over het voornemen van het kabinet om in de Huisvestingswet de urgentie van vergunninghouders te schrappen.

Er lag een wetsvoorstel dat invulling gaf aan een Kamermotie, waarin de regering wordt verzocht om, “met inachtneming van de noodzaak van snelle doorstroming van statushouders uit asielzoekerscentra, asielzoekers met een tijdelijke verblijfsvergunning als voorrangscategorie uit de Huisvestingswet te schrappen.” De motie is in de Kamer door een ruime meerderheid ondersteund.

Het wetsvoorstel schrapt de verplichte urgentiestatus voor vergunninghouders in het geval een gemeente een huisvestingsverordening heeft met een urgentieregeling.

De VNG heeft zich toen fel verweerd tegen het voornemen van het kabinet om zo een wetsvoorstel in te dienen. Wij vonden dat met een dergelijk wetsvoorstel het kabinet een verkeerd signaal zou geven. Het Rijk schrapt de urgentie voor vergunninghouders, maar laat het aan de gemeenten over om de vergunninghouders met urgentie te huisvesten. Dat is oneerlijk. Gemeenten moeten immers vergunninghouders met enige urgentie huisvesten; zonder dat lukt het huisvesten niet op tijd en voldoet de gemeente niet aan haar wettelijke taakstelling.

Ons standpunt leidde tot overleg met minister Blok. Uiteindelijk werd het oorspronkelijke wetsvoorstel aangepast.

Omdat de aangenomen Kamermotie klip en klaar verwoordt dat de urgente positie van vergunninghouders moet worden geschrapt is dat ook nog steeds als zodanig opgenomen in het wetsvoorstel.

Maar, in het wetsvoorstel wordt nu wel duidelijk aangegeven dat gemeenten een taakstelling tot het huisvesten van vergunninghouders behouden. Het kabinet geeft ook aan het van groot belang te achten dat gemeenten hieraan blijven voldoen, ook als dat met zich meebrengt dat vergunninghouders als urgente groep woningzoekenden aangewezen worden. Dat mag gewoon. Daarom wordt in het wetsvoorstel geborgd dat gemeenten, in de huisvestingsverordening of een plan van aanpak vastleggen hoe aan de taakstelling invulling wordt gegeven. Het kabinet stelt dat gemeenten maximale ruimte wordt geboden voor lokaal maatwerk, hetgeen een belangrijke doelstelling van dit wetsvoorstel is.

Met die aanpassing van het wetsvoorstel (en gelet op de politieke werkelijkheid) was het wetsvoorstel voor ons uiteindelijk acceptabel. Er ligt een voor gemeenten uitvoerbaar wetsvoorstel. Als het wetsvoorstel wordt aanvaard, hoeven gemeenten hun huisvestingsverordening niet te wijzigen.

Tot slot

Aan het begin van deze brief is aangegeven dat er op 18 mei aanstaande een informatiebijeenkomst wordt gehouden. Via onderstaande link kunt u zich inschrijven voor deze bijeenkomst. Op zowel de website van de VNG als op website van het congres en studiecentrum treft u hierover meer informatie.

<http://www.congresenstudiecentrum.nl/inschrijvingpopup?EhID=3024>. Mocht deze brief of het akkoord aanleiding geven voor het stellen van vragen en u bent niet in de gelegenheid om naar de informatiebijeenkomst te komen, dan kunt u ook uw vraag stellen via het mailadres asiel@vng.nl

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized, cursive 'J' followed by a large, sweeping loop that ends in a sharp point.

J. Kriens
Voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.